

UNIWERSYTET ROLNICZY

Temat:

**„Zielony Ład
a raport Mario Draghiego
pt.
The future of European
competitiveness”**

Kraków 2025 r.

Sny o potędze

A Theory of Optimum Currency Areas (1961)

- koncepcja optymalnego obszaru walutowego
- **Robert Mundell (Nobel 1999 r.)** - już w latach 90. XX w. wskazywał zagrożenia: polaryzacja majątkowa krajów EWG, pojawiające się rozwarstwienie w postępie cywilizacyjnym rolniczego południa i przemysłowej północy Europy i świata.

Grupa BRICS+ odpowiedzią na rozwarstwienie ekonomiczne – dążąca do detronizacji dolara z pozycji waluty globalnej.

„Bloomberg Economics” (2000) potencjalne PKB USA i UE były podobne. Jacques Delors – pod względem PKB Wspólnoty Europejskie przegonią USA do 2010 r.

Clinton (2001) „włączenie Chin do Światowej Organizacji Handlu to największy sukces mojej administracji”.

Udział w globalnej produkcji

Global Manufacturing Output (2020–2024). Wartość sektora produkcji w %

2020

Chiny – 27

USA – 15

Japonia – 6,1

Niemcy – 4,9

Korea Południowa – 2,8

Indie – 2,7

Włochy – 1,9

Wielka Brytania – 1,6

Francja – 1,6

Rosja – 1,5

Europa 4 (10)

2024

Chiny – 31,6

USA – 15,9

Japonia – 6,5

Niemcy – 4,8

Indie – 2,9

Korea Południowa – 2,7

Rosja – 1,8

Włochy – 1,8

Meksyk – 1,7

Francja – 1,6

Europa 3 (8,2)

Raporty

„Strategia Lizbońska” (2000) do 2010 r. Unia dzięki oparciu o:

- 1) nowe technologie,**
  - 2) rozwój badań naukowych i ich implementację do gospodarki**
  - 3) wzrost zatrudnienia,**
- wyprzedzi USA i Chiny.**

Kraje te wchodziły wówczas na ścieżkę dynamicznego wzrostu, detronizując Japonię (stagnacja po okresie prosperity z lat 90. XX w.)

Rok 2010 – częściowe rozczarowanie w Europie: pomimo powiększenia w 2004 r. wspólnotowego rynku o 10 nowych krajów (w tym Polskę) nie udało się przegonić USA.

Co więcej dysproporcja między UE, a USA się zwiększa.

„Polska Times” (2010) – Strategia Lizbońska to niespełnione marzenie.

Raporty

Raport „Europa 2020” [2010]

- rozwinięcie Strategii Lizbońskiej – po okresie wyrównywania szans rozwojowych krajów „starej i nowej Unii” przyjdzie czas na ucieczkę do przodu dzięki konkurencyjności w kosztach pracy oraz wykorzystaniu potencjału demograficznego i intelektualnego zjednoczonej Europy.

Program „Next Generation UE” (NGEU)

- odpowiedź na pandemię (2020)
- wartość funduszu odbudowy oszacowano na 750 miliardów euro odnosząc się do cen z roku 2018
- Green Deal oparty o cyfryzację i informatyzację, na które z budżetu w wysokości 672,5 mld euro miano przeznaczyć 383,3 mld euro
- technologie niskoemisyjne miały stać się domeną przemysłu UE [Sholz]
- zakładano (nawiązując do teorii Mundella) integrację fiskalną, która stała się koniecznością, gdyż „Plan Odbudowy” w znacznej części pochodził z kredytu zaciągniętego przez Komisję Europejską i spłacany jest nadal przez rządy krajowe.

Warto pamiętać, że

2022 r. rząd RFN, dostrzegając kłopoty sektora motoryzacyjnego oraz technologicznego, zgłosił konieczność przekazania Berlinowi 200 mld euro na walkę z kryzysem energetycznym.

To spotkało się z ostrą reakcją innych krajów UE widzących w tym działaniu protekcjonizm.

ACA (2024) jest potrzebna pilna pomoc dla sektora motoryzacyjnego. Osłabienie konkurencyjności UE.

Francja planowała zwolnienia do 100 tys. pracowników.

Stelantis zwolnienia 90 tys. pracowników.

VW przenosi się z 3 fabrykami z Niemiec do Chin.

„Le Monde” (2024) Thierry Breton przestrzega, że dominacja Niemiec może rozbić jedność Unii.

Raporty

Raport Enrico Letta (IV 2024): *Much, more, thana market, speed, security, solidarity. Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens.*

Odwołał się do przepływu kapitału, usług, spójnego unijnego prawa, i dostrzegł możliwość dogonienia krajów pozaeuropejskich w oparciu o konkurencyjność sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).

Jest to pierwszy raport, w którym zauważono, że Unia nie sprostała konkurencji globalnej, lecz nie wskazano konkretnych przyczyn.

Raporty

Raport Mario Draghi (IX 2024) The future of European competitiveness

Obszary: 1) demografia/produktywność; 2) nośniki energii; 3) B+R; 4) startupy; 5) AI; 6) PKB; 7) skutki.

„Chiny oparły rozwój na technologiach XXI wieku, UE pozostała na dojrzałych technologiach (głównie motoryzacji i AGD).

Dekarbonizacja to szansa na przyszłość, ale do końca dekady podstawą sektora energetycznego będą paliwa kopalne”.

Wysokie ceny energii – sztucznie zawyżane stawki za MW z konwencjonalnych źródeł, by wyrównać ceny energii z OZE.

Polityka klimatyczna Chin oznacza zalanie Europy panelami PV i wiatrakami.

Kilkaset MW z wiatraków nie jest podpisana, z obawy o destabilizację całego systemu elektroenergetycznego. Płaci się za postawienie wiatraka, a nie za produkcję energii [Wind Europe].

1) wydajność pracy

Draghi (2024): „Europa stoi przed kryzysem demograficznym. Potrzeba nam 2 mln ludzi i musimy zwiększyć produktywność”.

EUROSTAT (2005): Europejczyk w godzinę pracy wytwarza dobra i usługi warte 93% tego, co wytwarza pracownik w USA.

Jednak Europejczyk pracuje krócej, bądź w ogóle nie pracuje, utrzymując się z pomocy społecznej. W efekcie dochód narodowy przypadający na mieszkańca Unii stanowi tylko 70% jego poziomu w USA (...) główną słabością Europy nie są problemy z gospodarką opartą na wiedzy, ale z rynkami pracy.

OECD (2024): UE odpowiada za 58% globalnych benefitów (dodatków, zasiłków, programów socjalnych).

Udział tych wydatków się zwiększa, gdyż za rządów Angeli Merkel udział tych wydatków wynosił 50%.

2) nośniki energii

Draghi (2024)

**„jedną z przyczyn kłopotów mogą być wysokie ceny energii w UE.
Są 2–3 razy wyższe niż w USA,
ceny gazu 4–5 razy wyższe niż w USA.
Straciliśmy głównego dostawcę taniej energii – Rosję”.**

Ceny energii elektrycznej

**W pierwszej połowie 2024 r. średnia cena za MWh w Europie wynosiła 70 USD,
a w Stanach Zjednoczonych – 30 USD.**

**Odnosząc te dane do wewnątrzunijnego rynku trzeba zauważyć, że hurtowe
ceny energii w Polsce na poziomie 90 euro za MWh po lipcu 2024 r. były
trzecimi najwyższymi w Europie (wyższe były w Irlandii – 98,68 euro
i we Włoszech – 95-98 euro).**

**Na przeciwnym biegunie znalazły się stawki w Norwegii i Szwecji
– średnio od 32 do 39 euro w tym samym okresie.**

2) nośniki energii

Ceny energii elektrycznej

Emergency Declaration (2025) Donald Trump

**„Elektrownie mogą używać takiego paliwa jakiego chcą”.
Mają korzystać z tych najbliższych zasobów,
nowe elektrownie mają być budowane przy centrach obliczeniowych.
Inwestujemy w LNG.
Trzeba odciążać przestarzały system elektorenergetyczny.**

Raport Polskich Sieci Elektroenergetycznych (2024)

**„w Polsce w 2026 roku niedobory mocy do produkcji energii elektrycznej
mogą sięgnąć 4,2 GW. W 2034 roku niedobór może wynieść 9,4 GW”**

Związek energii z AI w cz. 5.

2) nośniki energii

Energetyka jądrowa

W grudniu 2021 r., podczas wideokonferencji z członkami Europejskiego Komitetu Regionów Emmanuel Macron, stwierdził: „energia atomowa, to jedyna możliwość produkcji energii w sposób suwerenny (...) i powinna mieć dostęp do finansowania w ramach tzw. taksonomii. Ta deklaracja spotkała się z ostrą krytyką Berlina.

Promowana w Europie przez Francję energetyka jądrowa jest, zwłaszcza w budowie, niestety droga (elektrownia we Flamanville miała kosztować 3,3 mld euro, a tymczasem po 12 latach opóźnienia koszt urósł do 13,2 mld euro. Podobnie wzrosły koszty w Vogtle (USA) – z 14 do 34 mld USD.

Poza Chinami nigdzie nie dotrzymano terminów budowy reaktorów.

W USA opóźnienia sięgają dekady.

W 2022 r. EDF ogłosił kolejne opóźnienia realizacji bloku Flamanville-3.

2) nośniki energii

Ceny gazu ziemnego

Na ceny prądu, zwłaszcza w Zachodniej Europie, wpływ mają także ceny gazu ziemnego. Wynika to z faktu, że w ten sposób opalane są kotły konwencjonalnych elektrowni.

Na początku 2021 r. cena 1000 m³ gazu wynosiła poniżej 300 USD, pod koniec sierpnia 2021 r. osiągnęła poziom 600 USD, 9 września było to już 700 USD, 14 września 800 USD, rekord padł w pierwszych dniach października 2021 r., prawie 2000 USD.

Od października 2020 do października 2021 r. ceny kontraktowe gazu dla Polski wzrosły o 941%.

2024 UE zdecydowała się na doliczanie podatku do gazu ziemnego od 2025 r.

Import rosyjskiego skroplonego gazu ziemnego przez Francję w latach 2023–2024 wzrósł o 81%, czyli o 2,68 mld euro.

Niemcy i Francja dążą do uruchomienia NS2.

3) B+R

Draghi (2024) „UE brakuje wielkich korporacji mogących konkurować z USA i Chinami. W zestawieniu Marquet Cap (2024) na 50 globalnych gigantów 36 jest z USA, a tylko 3 z UE”.

Przegapiliśmy postęp cyfrowy.

W UE spadła produktywność i jest niższa od USA.

Innowacyjność UE jest niska.

Są to dojrzałe firmy, głównie motoryzacyjne, których potencjał przełomów jest ograniczony.

Na B+R wydajemy o 270 mld Euro mniej niż USA.

Mistrzostwa Europy w piłce nożnej w Niemczech 2024 na 13 partnerów 5 firm było z Chin.

Nie było VW, Audi, Opel, Mercedes, Citroen, Peugeot – czyli filarów europejskiej motoryzacji.

3) B+R

Draghi (2024): „Nie możemy poprzestać na dojrzałych technologiach. W UE spada jakość kształcenia”

Wnioski patentowe (Światowa Organizacja Własności Intelaktualnej)

2010

USA 490 tys.

Chiny 391 tys.

Japonia 344 tys.

2021

Chiny 1,55 mln

USA 591 tys.

Japonia 289 tys.

UE 190 tys.

Europejski Urząd Patentowy (EPO)

Polska 463 (2019); 522 (2021); 671 (2023)

Liczba zgłoszeń do EPO z Polski rośnie czterokrotnie szybciej niż zgłoszeń z całego świata; udział zgłoszeń patentowych z Polski stanowi 0,3% udziału globalnego.

Global Innovation Index – lider Szwajcaria, Polska spadła z 38 (2022), na 41 miejsce (2023).

3) B+R

Raport **McKinsey Global Institute (V 2024)**: w latach 2014–2019 duże europejskie firmy rozwijały się o 40% wolniej niż ich odpowiednicy w USA. Europa inwestowała o 8% mniej, wydając 40% mniej na badania i rozwój niż firmy amerykańskie. Luka technologiczna może w konsekwencji oznaczać od 2 do 4 bilionów Euro mniej wartości dodanej wypracowywanej przez europejskie firmy do 2040 r.

Bloomberg Economics (2024): różnica wielkości pomiędzy potencjałami obu gospodarek sięga 3 bln euro i może się jeszcze znacznie powiększyć, tak że w 2050 r. potencjalny PKB UE może być o 40% niższy niż USA.

Mario Draghi wskazuje, że brak potencjału wzrostu w Europie jest szczególnie wyraźny w obszarze innowacyjnych technologii – przykładowo 61% całkowitego globalnego finansowania dla przedsięwzięć z obszaru sztucznej inteligencji trafia do firm amerykańskich, 17% – do chińskich i zaledwie 6% – do firm z UE. Dzieje się tak, ponieważ rynek europejski pozostaje zfragmentaryzowany i nie oferuje tak wysokiego finansowania jak np. w USA.

4) startupy – innowacyjność

Draghi (2024) „Startupy UE (jednorożce) wolą poszukiwać środków Venture Capital w USA i tam się przenoszą. Ponad 30% startupów przekraczających 1 mld USD przeniosła się do USA”.

Globalny rynek startupów w 2021 r. Warty był ponad 6 bln (6000 mld) USD. W startupy z branży rolno-spożywczej (AgriTech) w 2021 r. na całym świecie, zainwestowano tylko 30 mld USD.

Według raportu POLSKIE STARTUPY 2023:

AI jest najczęściej wskazywanym przez polskie startupy słowem kluczowym, najlepiej oddającym charakter ich głównego produktu lub usługi – co trzeci pytany startup (33%) za słowo kluczowe uznaje AI, deeptech oraz IoT (internet rzeczy).

Najbardziej aktywne regiony Polski, pod względem startupów: mazowieckie (50%) oraz dolnośląskie (46 %), małopolskie (30%), wielkopolskie (27%), pomorskie i łódzkie (25%).

4) startupy – innowacyjność

Sytuacja przychodowa startupów w Polsce w 2023 r. była lepsza niż przed rokiem (2022).

Ponad połowa (51%) startupów generowała zdecydowanie większe przychody niż w 2022 roku, a 26% osiągnęła przychody nieco lepsze niż w 2022 r.

Dla 8% sytuacja przychodowa była taka sama jak w 2022 roku.

Najczęściej (45%) startupy narzekają na brak feedbacku po spotkaniu z inwestorem.

44% krytykuje fakt, że inwestorzy wykorzystują niewiedzę foundera.

42% startupowców najbardziej razi zbyt agresywna polityka inwestora dotycząca warunków współpracy.

Warto pamiętać, że

IV 2023 r. Chiny, Emmanuel Macron, zadeklarował wstrzymanie wprowadzania w życie nowych zapisów „Europejskiego Zielonego Ładu”, wskazując na konieczność odbudowy potencjału europejskiej (francuskiej) gospodarki.

X 2024 r. Bruksela, Emmanuel Macron – Nasz model gospodarczy się skończył. Unia może umrzeć. USA i Chiny wyprzedzają nas we wszystkich obszarach aktywności.

Skoro USA i Chiny odeszły od przestrzegania ograniczeń handlowych to i Unia powinna zastosować podobne restrykcje.

5) rozwój AI

Draghi (2024) „Unia została z największym podręcznikiem regulacji AI, zanim ta technologia zaczęła na dobre w Unii działać”.

Tymczasem do 2030 AI napędzi globalny PKB o 14%, czyli 15,7 bln USD.

USA

2025 Stargate Project (Manhattan 2.0), 500 mld USD, tworzą 4 podmioty:

1) Open AI; 2) SoftBank (Japonia); 3) Oracle; 4) Mubadala (ZEA)

Nakłady na rozwój AI w mld USD

Microsoft – 80/rok; Black Rock – 100; Meta – 65; Amazon 100/10 lat.

Energochłonność

przeglądarka Google – 1

Chat GPT – 10

generacja obrazów GPT – 50

generacja filmu – 10.000

Chiny

Deepseek R1 osiągnął porównywalne parametry przy 20–30 razy mniejszej konsumpcji mocy obliczeniowej, czyli energii. **Open source!**

Ogłoszenie R1 spowodowało spadki na giełdzie HiTech w USA, podmiotów USA.

5) rozwój AI

**75–90% czipów i półprzewodników,
75% fabryk rafinacji i wzbogacania litu i innych metali ziem rzadkich
jest umiejscowionych w Chinach i Azji.**

**Kłopoty Siemens Energi – w 2023 – 3 mld Euro,
2024 – błędy technologiczne zwiększyły deficyt do 5 mld Euro.
Chiny prowadzą prace nad zimną fuzją,
Największe turbiny wiatrowe produkuje się w Chinach.
Baterie sodowe i węglowe testuje się w Chinach. UE powołała radę naukowców.**

**2024 raport „World Robot Report”
w 2023 r. na 10.000 pracowników przypadało średnio 151 robotów;
2022 r. (126); 2015 r. (66).**

**Liderzy 2023 r.: Korea Poł. (1012), Singapur (730), Niemcy (415), w Polsce (42),
Indie (20).**

**Po szczycie G20 we wrześniu 2023 r. nowymi Chinami miały zostać, zapóźnione
technologicznie Indie.**

6) PKB – projekcja

Realny wzrost PKB uwzględniający poziom inflacji od 2008 do 2024 r.

Polska +60%, USA +36%, Niemcy +14%, Francja +15%, Czechy +24%

Bank Światowy nominalny PKB w bln USD, w roku:

2008	2024	2025
UE 14,5	UE 18	UE 16,68
USA 16	USA 27,4	USA 27,68

Deloitte (2024) szacuje dynamikę wzrostu PKB USA w 2025 +2,4%, UE +1%

W 2000 r. PKB UE, w bln USD, było 7 razy większe od Chin: **UE 7,27; Chiny 1,21.**

W 2024 r. nastąpiło zrównanie, a w 2025 r. PKB UE będzie mniejsze od Chin (16,68: 19,74)

Od 40 lat Chiny rozwijały się w tempie +10% r/r. w 2007 +14% to był rekord.

Eurostat (2024) UE wytwarza 16% globalnego PKB i jest na trzecim miejscu, za ChRL (16,4%) i USA (16,3%).

7) skutki, delokalizacja przemysłu

W UE w 2024 r. firmy z kapitałem ponadnarodowym przenoszą produkcję do Indii, USA, czy Rumunii – tam są tańsze: energia i koszty pracy. Indie, według założeń uczestników szczytu G20 z września 2023 r., mają stać się „nowymi Chinami”.

Wzrost gospodarczy Indii, wyniósł 8 proc. w roku budżetowym zakończonym w marcu 2024 r., co ugruntowało ich pozycję jako najszybciej rozwijającej się dużej gospodarki na świecie.

Ostatnie 10 lat to dla tego kraju okres silnego wzrostu. Z dziewiątego miejsca na liście największych gospodarek świata awansowały na piątą, z rekordowym w skali świata wzrostem PKB o 83%, a to wszystko przy inflacji około 5%.

USA przyjęły plan reindustrializacji gospodarki tylko w 2 ostatnich kwartałach 2024 r. nakłady inwestycyjne na przemysł wzrosły z 70 do 140 mld USD.

7) skutki, świat nam ucieka

Draghi (2024) „Unia Europejska, a szczególnie Niemcy i Francja nie posiadają technologii mogącej sprostać Azji czy USA”.

Celem UE będzie umowa technologia za ziemiopłaty.

Dotyczy to nie tylko krajów Mercosur, ale także wejścia na rynek afrykański. Tani dostęp do metali ziem rzadkich umożliwi skok cywilizacyjny UE względem USA (w oparciu o dumpingowe ceny).

USA w latach 2003–2007 przewodziły w 60 na 64 technologie, w latach 2019–2023 przewodzą w 7.

ChRL w latach 2003–2007 przewodziły w 3 na 64 technologie, w latach 2019–2023 przewodzą w 57 na 64, czyli wzrost o 5 (2022).

Liczba technologii „wysokiego ryzyka monopolu chińskiego” wzrosła z 14 (2022) do 24 obecnie, na 64 technologie (<https://www.aspi.org.au/report/aspi-two-decade-critical-technology-tracker>, sierpień 2024)

Refleksja?

J.D. Vance (2025) „Europa stoi przed wieloma wyzwaniami, ale kryzys, jaki dziś trawi ten kontynent, jest kryzysem, który sami stworzyliśmy”.

„Europejski kompas dla innowacyjności” (2025)

UE nadal widzi rozwój swojej gospodarki w oparciu o:

- 1) Pakt dla czystego przemysłu;**
- 2) akt w sprawie przyspieszenia dekarbonizacji przemysłu;**
- 3) strategię na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up;**
- 4) czystych partnerstw handlowo-inwestycyjnych;**
- 5) horyzontalnej strategii jednolitego rynku.**

Pod tymi hasłami kryją się armia zeroemisyjna (II 2024), kontrola prewencyjna przekazów medialnych, unieważnianie wyborów, ingerowanie w sprawy wolności sumienia, nawet w domu.

**Niczego nie zapomnieli
i niczego się nie nauczyli**

Dziękuję za uwagę

dr Szymon Sikorski

pełnomocnik, asystent Rektora

Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie

PKE 80, RCE Poland, FPPP

szymon.sikorski@urk.edu.pl

(ORCID0009-0009-4178-9582)